

Mariana Kubištová

ČESKÁ FOTOGRAFIE ARCHITEKTURY VE DVACÁTÝCH AŽ PADESÁTÝCH LETECH 20. STOLETÍ

Abstrakt

Dizertační práce *Česká fotografie architektury ve dvacátých až padesátých letech 20. století* se zabývá tématem fotografie architektury, jež je vymezeno dvacátými až padesátými lety 20. století, soustředěno na české prostředí a zaměřeno zejména na stýkání fotografie se soudobými počiny na poli architektury, tedy na fotografii moderní architektury. Metodologicky téma zkoumá jak pohledem vycházejícím z vizuálních studií, tak aplikuje o něco tradičnější přístupy, které se snaží definovat fotografii architektury v závislosti na posláních, které vykonává, vymezit různé její kategorie, popsat její historii a jmenovat některé její důležité představitele. Každý z těchto přístupů je totiž schopen zachytit jiný aspekt sledovaného tématu.

První část práce se pokouší odpovědět na otázku, co je to fotografie architektury, co za ni můžeme považovat a jak k ní lze přistupovat a interpretovat ji. Shrnuje také dosavadní poznání o historii tohoto oboru, a to jak u nás, tak v zahraničí. V neposlední řadě se pokouší nastínit historický, společenský a výtvarný kontext ve zkoumané době.

Druhá část práce vychází z předpokladu, že jádro a největší objem vizuálního materiálu leží v oblasti živnostenské fotografie. Zkoumání profesionálního zakázkového fotografování architektury poskytuje mnoho cenných informací o řemeslných postupech a institucionálních okolnostech tohoto oboru, které se mnohdy výrazně projeví v podobě konkrétních snímků. Proto je druhá část věnována jak fotografii architektury vzniklé v profesionálních fotografických ateliérech obecně, tak i konkrétně třem fotografickým ateliéřům (Atelier de Sandalo, fotografa Josefa Sudka a společnou fotografickou firmu Františka Illka a Alexandra Paula), jejichž práce na poli fotografie architektury byla pro tuto disciplínu klíčová. Snahou je postihnout také charakteristický styl těchto fotografů.

Třetí část práce je věnována některým tematickým skupinám, které jsou pro sledovanou dobu charakteristické. Jsou to otázky produkce fotografií architektury v souvislosti s typickými moderními fenomény, jakými jsou rozkvět městské kultury, nárůst volného času a s ním rozvoj turismu, či technické zdokonalení reprodukčních technik, se kterým šel ruku v ruce rozvoj tištěných médií s bohatým obrazovým obsahem. Některé z těchto moderních způsobů mediální prezentace jsou také vlastní válečné propagandě i propagandě totalitních režimů. Proto se práce zabývá také rolí, jakou fotografie architektury hrála za druhé světové války a v padesátých letech. Pro pochopení vizuálních strategií fotografií architektury i poslání, které měli v procesu prezentace, propagace a popularizace nových architektonických forem, může být rovněž přínosné sledovat ikonografii těchto snímků, která má v mnoha případech historické kořeny a rovněž formy, v nichž přežívá až do současnosti.

Práce je doplněna antologií textů o fotografii architektury, které vznikly v rozmezí dvacátých až padesátých let 20. století.